

Sayı: 2009/17

Tarih: 09.07.2009

Projesiz ve parasız kültür başkenti!

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMÖ) İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti için bu yıl için planlanıp bütçesi kesinleşen en büyük projeleri ve bu projelerin bütçeleri ile gerçekleşmesini inceledi. Avrupa Kültür Başkenti uygulamasının geçmişi, daha önce Avrupa Kültür Başkenti olan şehirlerin; proje sayısı, çektiği ziyaretçi sayısı, ekonomiye katkısına mercek tuttu. Araştırmanın sonuçlarını “Projesiz ve Parasız Kültür Başkenti; İstanbul” başlığıyla duyuran İSMMMÖ’nun araştırmasına göre 2010 Avrupa Kültür Başkenti seçilen 3 şehirden biri olan İstanbul, 2009 yılı için projelere 805 milyon TL’lik bütçe ayırdı. Ancak, 2010 yılına 6 ay kala, detayları belli olup onaylanan en büyük 10 projenin toplam bütçesi 10 milyon TL’yi bulmuyor.

İSMMMÖ, çalışmasını İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Tanıtım Ajansı, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Tanıtım Ajansı projeler kitabı, Avrupa Kültür Başkentleri Raporu / Palmer/Rae Associates, TRAM (Tourism Research and Marketing) ve Avrupa Kültür Başkenti: Geçmişten Dersler, Gelecek İçin Öngörüler Araştırması’ndan yararlanarak 16 Haziran 2009 verileri üzerinden hazırladı. İSMMMÖ’nun araştırması, dünyadaki diğer örneklerle kıyaslandığında, İstanbul’un bu kadar az proje üretmesinin ardındaki temel nedenin tanıtım eksikliği olduğunu ortaya koydu. Buna göre kullanılabilir çok büyük bir kaynak olmasına rağmen, özellikle İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Tanıtım Ajansı’nda yaşanan istifalar ve yönetim değişiklikleri dikkatlerin dağılmasına ve tanıtımın eksik, algının olumsuz oluşmasına yol açtı. Gelecek yıl 10 milyon turist ağırlaması beklenen İstanbul’da kişi başına düşen harcamanın ortalamasının oldukça altında kalması bekleniyor. Avrupa Kültür Başkenti seçilen şehirlerde ayrılan bütçelerden yapılan harcamalar nüfusla oranlandığında kişi başına yapılan harcamanın giderek arttığı ortaya çıkıyor. İstanbul’da 2008 ve 2009’un toplam bütçelerinin 1 milyar 63 milyon TL olduğundan yola çıkarak bu bütçelerin tamamının kullanılacağı varsayılsa bile 15 milyonluk nüfusa oranlandığında harcama yaklaşık 73 Euro olarak ortaya çıkıyor. Bu rakam 1995 ve 2004 yılları arasında Başkent olmuş şehirlerin ortalamasından 57 Euro daha düşük, 2005 ve 2011 yılları arasında Başkent olmuş ve olacak şehirlerin ortalamasından ise 122 Euro daha aşağıda.

İSMMMÖ Başkanı Yahya Arıkan, araştırmanın sonuçlarına ilişkin değerlendirmesinde, Türkiye turizminde giderek daha üst sıralara çıkan İstanbul’un Avrupa Birliği tarafından 2010 Avrupa Kültür Başkenti seçilen 3 şehir arasında yer aldığını anımsattı. Kültür Başkenti için hazırlanacak projelerin finanse edilebilmesi için ayrılan fonun, akaryakıtta yapılan zamlardan oluşturulduğunu belirten Arıkan, Nisan 2008’den bu yana uygulanan benzinin litresine 1.5, motorinin litresine 1 kuruşluk ÖTV zamlarından oluşan kaynağın İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti projelerine aktarıldığı bilgisini verdi.

Başkan Arıkan şu değerlendirmeyi yaptı: “Bu kapsamda, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti için hazırlanacak projelere 2009 yılında 805 milyon TL’lik bütçe ayrıldı. Ancak bu bütçenin tamamının kullanılacağı anlamına gelmiyor. Nitekim, 2010’a 6 ay kala detayları belirlenip bütçeden alacağı pay kesinleşen en büyük 10 proje için ayrılan paranın toplamı 10 milyon TL’yi bulmuyor. Şu ana kadar 800’ü aşkın proje bütçeden pay almak için başvurdu, fakat kabul edilen proje sayısı 120-130 seviyesinde kaldı. Toplam bütçenin yaklaşık yüzde 70’inin restorasyon, bakım, onarım gibi mimari faaliyetlerde kullanılması öngörülüyor. Fakat Kültür Başkenti yönetimi 2010’a 6 ay kalmasına rağmen büyük projelere düğme basmamakla eleştiriliyor. Bugüne kadar Kültür Başkenti olmuş diğer şehirlerle karşılaştırıldığında, İstanbul şu an itibariyle proje sayısı açısından en fakir şehirlerin başında geliyor. Proje sayısında son sırada 100 proje ile İrlanda’nın 400 bin nüfuslu Cork şehri yer alıyor. İstanbul şu an için sondan ikinci sırada yer alıyor. Benzer şekilde, şu ana kadar bütçeden ayrılan miktar olan 10 milyon TL (yaklaşık 5 milyon Euro) Avrupa Kültür Başkenti şehirlerinin bütçelerinin gerisinde kalıyor. Sıralamada en geride yer alan Cork’un bütçesi 8 milyon Euro seviyesinde. İstanbul, bugünkü haliyle Selanik, Weimar, Sibiu gibi kendisine göre çok daha küçük nüfus ve ekonomiye sahip şehirlerin arkasında yer alıyor.”

İSMMMO’nun araştırmasında ulaştığı diğer bulgular, dünyadaki örnekler ile kıyaslamayla ulaşılan sonuçlar şöyle:

A- DETAYLARI BELİRLENİP BÜTÇESİ KESİNLEŞEN EN BÜYÜK PROJELER:

Proje adı	Onaylanan bütçesi
1- AKM	
- Mimari Proje	Bedelsiz
- Elektrik Makine Danışmanlık	2.325.000 TL
- Uygulama İhalesi	26 Haziran’da yapılacak.
2- Theodosius Limanı Sözleşmesi Yapılmadı	
3- Sur-i Sultani Master Planı	243.885 TL
4- Ayasofya Ana Kubbe Kuzeydoğu Çeyreği ve İç Narteks Bezemeli Yüzeyleri Restorasyonu	960.000 TL
5- Topkapı Sarayı Müzesi Mutfaklar Bölümünün Restorasyonu	1.586.130 TL
6- İstanbul’da Yaşıyor Çalışıyor / 2008 yılı bütçesi	438.290 TL
7- Taşınabilir Sanat / 2008 yılı bütçesi	185.100 TL
8- 2010’a Gider İken Her Telden / 2008 yılı bütçesi	2.218.933 TL
9- İstanbul Üniversiteleri Tiyatro Şenliği / 2008 yılı bütçesi	96.558 TL
10- Yerel Yönetim Formasyonu / 2009-2010 yılları toplam bütçesi	227.790 TL

* **Kaynak: İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı**

1- AKM:

Şu ana kadar onaylananlar arasında bu yıl için bütçeden pay alan en büyük proje Atatürk Kültür Merkezi (AKM). AKM’nin onaylanan bütçesi 2 milyon 325 bin TL. Mimar Murat Tabanlıoğlu’nun projesini bedelsiz çizdiği AKM için uygulama ihalesi 29 Haziran 2009’da gerçekleştirildi. Tabanlıoğlu’nun tasarımına göre, AKM’nin ön cephesinin tamamen

ekranlardan oluşması ve içerdeki etkinliklerden dışarıya yayın yapılması planlanıyor. Gelen bilgiler Tabanlıoğlu'nun bu 'teknolojik' tasarım için ayrıca sponsor aradığı yönünde.

AKM'nin ihale şartnamesine göre 35 bin metrekarelik bir inşaat alanı ve 7 bin 21 metrekarelik çevre düzenlemesi için teklifler kapalı zarf usulüyle alınacak. Yine şartname, verilen tekliflerin geçerlilik süresinin ihale tarihinden itibaren en az 120 gün, yani 3 ay olmasını öngörüyor. Bir başka deyişle, tekliflerin değerlendirilmesi 3 ay sürebilir. Şartname, ihaleyi kazananın sözleşme imzalanmasından sonra 5 gün içinde işe başlamasını ve 210 gün içinde de (7 ay) işi bitirmesini şart koşuyor. Bu durumda, ihalenin yapıldığı gün değerlendirilip kazanana verilmesi halinde bile AKM projesinin bitiş tarihi 2010'un Ocak sonu olarak ortaya çıkıyor. İhale değerlendirilmesinin daha uzun sürmesi halinde ise bu tarih nisan ayına kadar bile sarkabilir.

2- THEODOSIUS LİMANI:

Avrupa ve Asya'yı Boğaziçi'nin altından birleştirecek Marmaray raylı sistemi için yürütülen tünel çalışmaları sırasında Yenikapı'da ortaya çıkarılan Theodosius Limanı kalıntıları için çok yönlü bir proje yapılması planlanıyor. Proje, hem bulguların sergilenmesi hem de arkeolojik alanın yeni bir yöntemle tasarlanmasını kapsıyor. Proje ile çok işlevli kamusal alanlar planlamada usta olarak kabul edilen Rem Koolhaas, Renzo Piano, Norman Foster gibi mimarlar master plan hazırlıyor.

3- SUR-İ SULTANI MASTER PLANI:

Plan, Topkapı Sarayı Müzesi'nin dünya standartlarında bir müze niteliği kazanmasını amaçlıyor. Buna göre, müze geçmişteki sınırları dikkate alınarak bir saray-müze olarak yeniden kurgulanıyor. Ayrıca Gülhane Parkı da tarihsel bağlamı ışığında yeşil bir kamusal alan olarak düzenleniyor. Benzer şekilde Darphane-i Amire yapıları ve İstanbul Arkeoloji Müzesi de master planla yeniden tasarlanıyor. Tüm bu işlemler için şimdilik belirlenmiş olan bütçe 243 bin 887 bin TL. Ancak ihtiyaç duyulması halinde bütçe genişletebilecek.

4- AYASOFYA RESTORASYONU:

Proje sadece Ayasofya Müzesi'nin restorasyonunu değil, çevre düzenlemeleri ve müzecilik çalışmalarını da kapsıyor. Ayrılan bütçe 960 bin TL. Proje kapsamında farklı teknoloji ve teşhir yöntemleriyle Ayasofya'nın tarihinin anlatılması ve mekandaki hat levhaların daha yakından incelenmesinin mümkün kılacak elektronik düzenlemeler yapılması amaçlanıyor. Ayrıca Aya İrini'de bir ikone müzesinin kurulması ve bu alanda kapsamlı bir eğitim-belgeleme merkezi kurulması planlanıyor.

5- TOPKAPI SARAYI:

Şu ana kadar onaylanan bütçeler arasında ikinci büyük payı Topkapı Sarayı restorasyonu alıyor. 1 milyon 586 bin 130 TL'lik bütçesi onaylanan restorasyonla mutfaklar bölümü ile kule kapısının restore edilmesinin yanı sıra müzedeki eserlerin korunması için önlemler de alınıyor. Topkapı'da hırsızlık alarm sistemi, yangın algılama ve alarm sistemlerinin kurulması planlanıyor. Bir diğer büyük restorasyon bütçesi de Ayasofya Müzesi'ne ayrılmış durumda. 960 bin TL'lik bütçesi onaylanan Ayasofya Müzesi'nde 16 yıllık inşaat iskelesi kaldırılacak. 8 ay sürecek çalışmalarda mozaiklerden kütüphaneye kadar pek çok kısım elden geçirilecek.

6- İSTANBUL'DA YAŞIYOR, ÇALIŞIYOR

2008 yılında 438 bin 290 TL'lik bütçe ayrılmış olan ve dolayısıyla İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Tanıtım Ajansı tarafından bu yıl da bir o kadar bütçe ayrılacağı varsayılan bu projeye AB'den görsel sanatlarda büyük projeler imza atmış 10 sanatçının İstanbul'a getirilmesi amaçlanıyor. Bu sanatçılar ile 100 genç kuşak yerel sanatçının ortak üretim yapmasına olanak sağlamak üzere Fatih Belediyesi Yenikapı'da 650 metrekarelik bir yapı tahsis etti.

7- TAŞINABİLİR SANAT

2008 yılında 185 bin 100 TL'lik bütçe ayrılmış olan ve dolayısıyla İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Tanıtım Ajansı tarafından bu yıl da bir o kadar bütçe ayrılacağı varsayılan bu projeye, özellikle çağdaş sanat eserlerinin İstanbul'un çeşitli semtlerine taşınması hedefleniyor. 2010 yılında 39 ilçede 20 sergi paketinin taşınması planlanıyor.

8- 2010'A GİDER İKEN HER TELDEN

Kültür Başkenti kapsamında pahada yüklü projelerden bir tanesi de geçen sen 2.2 milyon TL'lik bütçeyle gerçekleştirilen 2010'a Gider İken Her Telden projesi. İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı'nın verdiği bilgiye göre, bu proje kapsamında verilecek ücretsiz yaz konserleri bu yıl da mayıs ayında başlayacaktı. Ancak daha sonra bu tarih revize edildi ve konserlerin temmuz ayı sonundan itibaren başlanacağı açıklandı. Konserlerin eylül ayı sonuna kadar sürmesi bekleniyor.

9- ÜNİVERSİTELER TİYATRO ŞENLİĞİ:

Geçen seneki 96 bin TL'yi aşkın bütçesi nedeniyle Tanıtım Ajansı tarafından bu yıl da bir o kadar bütçe ayrılacağı varsayılan bir başka projede Tiyatro Şenliği. Bu projeye Türkiye'nin farklı illerinden tiyatroların İstanbul'a gelerek oyunlarını sergilemeleri amaçlanıyor.

10- YEREL YÖNETİM FORMASYONU:

2009 ve 2010 yılları için toplam 227 bin TL'lik bütçe ayrılan bu projeye yerel yönetimlerde çalışan kademelerin eğitilmesi planlanıyor.

B- AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ UYGULAMASININ TARİHİ

Avrupa Kültür Başkenti uygulaması Avrupa Birliği (AB) tarafından yürütülen bir uygulama. Bu projeyi ilk kez 1983 yılında öneren dönemin Yunanistan Kültür Bakanı Melina Mercouri, kültüre siyaset ve ekonomi kadar önem atfedilmemesini eleştirerek, Avrupa kültürünün entegrasyonunun gerekliliğine işaret etti. 1999 yılında Avrupa Kültür Başkenti adını alacak olan uygulama ilk kez 1985 yılında Atina'nın Avrupa Kültür Şehri olarak kabul edilmesiyle başladı. İlk başlarda daha çok ulusal kaynaklarla devam ettirilen proje daha sonra uluslararası nitelik kazandı. 2004 yılında AB Kültür Komisyonu tarafından hazırlanan rapor, Kültür Başkenti seçilen şehirlerin kültürel kaynakları kadar altyapı çalışmaları açısından da önemli

gelişme sağladığı ortaya kondu. Bu nedenle, son yıllarda Kültür Başkenti unvanı daha çok kültürel zenginliğini finansal destekle ortaya çıkarmaya muhtaç şehirlere veriliyor.

C- DAHA ÖNCE KÜLTÜR BAŞKENTİ OLAN ŞEHİRLER

Yıl Şehir Ülke

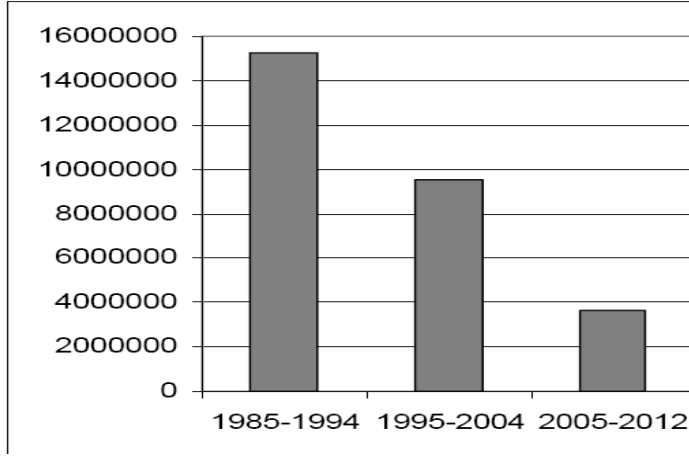

1985	Atina	Yunanistan
1986	Floransa	İtalya
1987	Amsterdam	Hollanda
1988	Batı Berlin	Almanya
1989	Paris	Fransa
1990	Glasgow	İskoçya
1991	Dublin	İrlanda
1992	Madrid	İspanya
1993	Antwerp	Belçika
1994	Lizbon	Portekiz
1995	Lüksemburg	Lüksemburg
1996	Kopenhag	Danimarka
1997	Selanik	Yunanistan
1998	Stokholm	İsveç
1999	Weimar	Almanya
2000	Avignon	Fransa
	Bergen	Norveç
	Bolonya	İtalya
	Brüksel	Belçika
	Helsinki	Finlandiya
	Krakow	Polonya
	Prag	Çek Cumhuriyeti
	Reykjavik	İzlanda
	Santiago de Compostela	İspanya
2001	Porto	Portekiz

	Rotterdam	Hollanda
2002	Br�j	Belçika
	Salamanca	İspanya
2003	Graz	Avusturya
2004	Cenova	İtalya
	Lille	Fransa
	Cork	İrlanda
2005	Patras	Yunanistan
2006	Sibiu	Romanya
	Lüksemburg	Lüksemburg
	Greater Region	Lüksemburg ve �evre �lkeleri
2008	Liverpool	İngiltere
	Stavanger	Norveç
2010	Vilnius	Litvanya
	Linz	Avusturya
2009	İstanbul	Türkiye
	Essen	Almanya
	Pecs	Macaristan
2011	Turku	Finlandiya
	Tallinn	Estonya
2012	Guimaraes	Portekiz
	Maribor	Slovenya
2013	Marsilya	Fransa
	Kosice	Slovakya

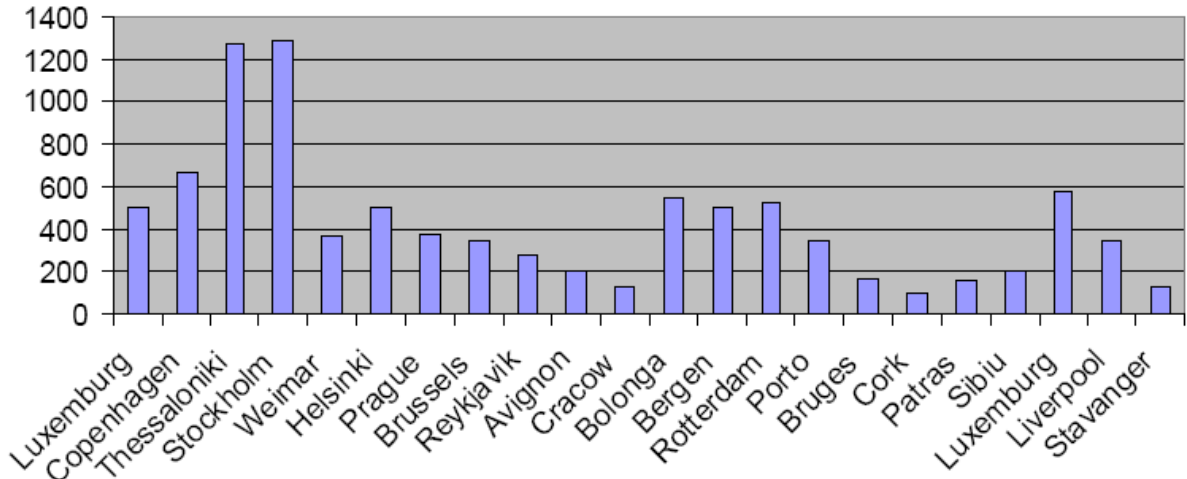
D- DAHA ÖNCE BAŞKENT OLAN ŞEHİRLERLE KARŐILAŐTIRMALAR

1- NÜFUS

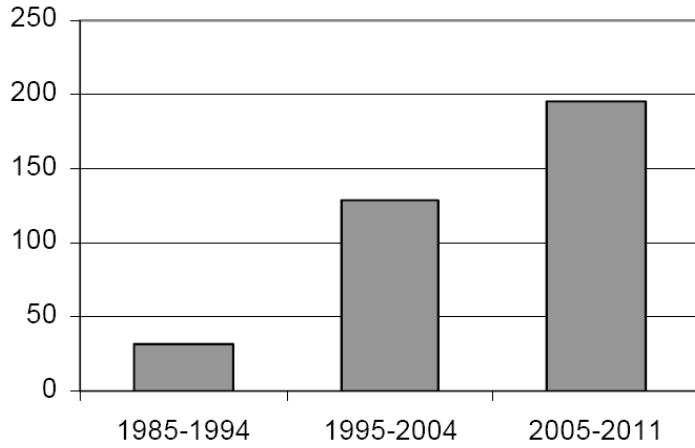
Avrupa Kültür Başkenti uygulamasının ilk başladığı yıllarda şehir seçimi en büyük, tarihi ve köklü şehirler arasında yapılıyordu. Ancak özellikle 1990'ların sonu ve 2000'li yıllarla birlikte tarihi ve kültürel açıdan zengin olmasına rağmen finansal açıdan daha küçük şehirler seçilmeye başlandı. Burada amaç bu şehirlerin altyapı yatırımlarına ve turizm gelirlerine ivme kazandırmaktı. İstanbul'un 2010 yılında Kültür Başkenti seçilmesinin nedenleri arasında da 'zengin tarihi ve kültürel kimliğin korunması ve zenginleştirilmesine katkıda bulunmak' gösterildi.

2- PROJE SAYISI

Bugüne kadar en çok proje gerçekleştiren Kültür Başkenti bin 300'e yakın projeyi hayata geçiren İsveç'in başkenti Stokholm oldu. En az proje gerçekleştiren Başkent ise 100 projede kalan İrlanda'nın Cork şehri olarak tarihe geçti. İstanbul'da 2008 yılı da dahil olmak üzere şu ana kadar kabul edilen proje sayısı toplamda 250'yi bulmuyor. Bu hızla giderse nüfusu itibarıyla tüm Başkentleri geride bırakan İstanbul da proje fakiri Kültür Başkentleri arasında yer alacak.

3- KİŞİ BAŞINA YAPILAN HARCAMA

* Euro.

Avrupa Kültür Başkenti seçilen şehirlerde ayrılan bütçelerden yapılan harcamalar nüfusla oranlandığında kişi başına yapılan harcamanın giderek arttığı ortaya çıkıyor. İstanbul'da 2008 ve 2009'un toplam bütçelerinin 1 milyar 63 milyon TL olduğundan yola çıkarak bu bütçelerin tamamının kullanılacağı varsayılsa bile 15 milyonluk nüfusa oranlandığında harcama yaklaşık 73 Euro olarak ortaya çıkıyor. Bu rakam 1995 ve 2004 yılları arasında Başkent olmuş şehirlerin ortalamasından 57 Euro daha düşük, 2005 ve 2011 yılları arasında Başkent olmuş ve olacak şehirlerin ortalamasından ise 122 Euro daha aşağıda.

4- ŞEHİRLERİN KÜLTÜR BAŞKENTİ OLDUĞU YIL ÇEKTIĞİ ZİYARETÇİ SAYISINDAKİ DEĞİŞİM

ECOC	% change in visitor stays in ECOC year
Luxembourg 1995	-4.9
Copenhagen 1996	11.3
Thessalonica 1997	15.3
Stockholm 1998	9.4
Weimar 1999	56.3
Helsinki 2000	7.5
Prague 2000	-6.7
Reykjavik 2000	15.3
Bologna 2000	10.1
Brussels 2000	5.3
Bergen 2000	1.0
Rotterdam 2001	10.6
Salamanca 2001	21.6
Bruges 2002	9.0
Graz 2003	22.9
Lille 2004	9.0
Cork 2005	13.8
Luxembourg 2007	6.0
Sibiu 2007	8.0

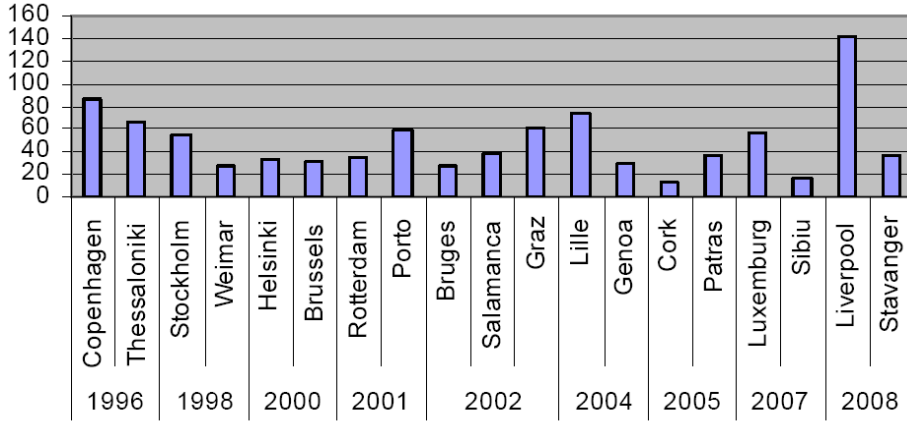
Avrupa Kültür Başkenti seçilmenin o şehre nasıl bir ekonomik katkı sağladığına ilişkin değerlendirmelerde en çok kullanılan kriter turist sayısı. Daha önce Başkent olmuş şehirlerin ziyaretçi sayısının önceki yıla göre değişimine bakıldığında artış şampiyonunun yüzde 56.3 ile 1999 yılında Weimar olduğu ortaya çıkıyor. Weimar'ı yüzde 22.9 ile Graz ve yüzde 21.6 ile Salamanca takip ediyor. Bu kriterde, çektiği turist sayısı düşük olan şehirlerin oransal olarak üst sıralara çıktığı göze çarpıyor. Seçilen bazı şehirlerin çektiği ziyaretçi sayısı da aşağıda yer alıyor:

Luxembourg 1995	1.1
Rotterdam 2001	2.3
Porto 2001	1.2
Salamanca 2002	1.9
Bruges 2002	1.6
Sibiu 2007	1.1
Luxembourg 2007	3.3

* milyon kişi.

İstanbul'a 2009 yılının ilk 5 ayında 6.2 milyon turist geldi. Bu yılın sonunda bu rakamın 8 milyona çıkması bekleniyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 2010 yılı için İstanbul'a koyduğu turist sayısı hedefi ise 10 milyon. Bir başka deyişle, İstanbul'a gelecek turist sayısında yüzde 12.5'lük bir artış olacağı bekleniyor. AB tarafından Palmer & Rae'ye yaptırılan araştırmaya göre bugüne kadar Başkent olmuş şehirlerin çektiği turist sayısındaki ortalama artış yüzde 12. Dolayısıyla İstanbul'un 2010 hedefi de bu ortalamayla uyumlu gözüküyor.

5- ŞEHİRLERİN HARCADIKLARI MİKTAR

* milyon Euro.

Avrupa Kültür Başkenti seçilen illerin harcadıkları bütçeler 8 milyon Euro ile 140 milyon Euro arasında değişiyor. İstanbul için şu ana kadar bütçesi onaylanan projelerin toplam tutarı 10 milyon TL (yaklaşık 5 milyon Euro) seviyesinde. Bu rakam ile İstanbul, şu an için 8 milyon Euro ile son sırada yer alan İrlanda'nın Cork şehrinin bile gerisinde kalıyor. İstanbul ayrıca, bugünkü haliyle Selanik, Weimar, Sibiu gibi kendisine göre çok daha küçük nüfus ve ekonomiyeye sahip şehirlerin de arkasında yer alıyor.